

Kysymys: Miten digisyrjäytyminen ja digiosaaminen koetaan työkäisten keskuudessa? Millä mitata työnkuormittavuutta alati muuttuvissa työdialustoissa, järjestelmissä, käytettävissä ohjelmissä? Jäävätkö työkäiset ikäihmisten ja nuorten digisyrjäytymisen varjoon?

Vastaukset:

Työterveyslaitos:

Pystyn vastaamaan tuohon kysymykseen 3 lähettämällä kaksi artikkelia, joissa olemme tarkastelleet työelämässä vallitsevia digitaalisia kuiluja.

- Alasoini, Tuomo & Tuomivaara, Seppo (2022) Käyttötaparyhmät palkansaajien digikuilujen kuvaajina. Yhteiskuntapolitiikka 87 (1), 5–17. <https://www.julkari.fi/handle/10024/143965>
- Alasoini, Tuomo (2022) Digikuilut täyttää totta työelämässä. Talous & Yhteiskunta 1/2022, 46–52. <https://labore.fi/t&y/digikuilut-taytta-totta-tyoelamassa/>

Valtiovarainministeriö:

Pitää paikkansa, että ikäihmisten ja nuorten digisyrjäytyminen on ollut esillä enemmän kuin työkäisten. Joulukuussa 2022 julkaistiin DVV:n toimesta ensimmäinen Digitaatoraportti ”Digirohkea luottaa tulevaan”. Osana raportin valmistelua toteutettiin digitaatokyseily tuhannelle 18-79 – vuotiaalle suomalaiselle sekä laadullisia tutkimuksia mm. suomalaisten digimotivaatiosta, digivanhemmuudesta ja sote-alan digiosaamisesta. Myös DigiIN-hankkeella (Palvelukulttuuria uudistamalla kaikki mukaan digitaaliseen yhteiskuntaan) on ikäihmisiä ja nuoria laajempi tarkastelunäkökulma.

Digi- ja väestötietovirasto:

Digisyrjäytymistä voi tapahtua kaikissa ikäluokissa ja myös työssä käyvät voivat syrjäytyä. Työpaikka on työkäisille merkittävä (digi)osaamisen kehittymisen tarjoava ympäristö, aivan kuten nuorille koulu on osaamisen kehittymisen paikka. Yleisenä havaintona voimme nähdä, että digitalisoitua ja digitalisaation myötä koko ajan kehittyvä työelämä haastaa etenkin sellaisia työntekijöitä, joiden valmius uuden oppimiseen ei ole työssä edellytettävällä tasolla. Vaihtelua digitalisaation vauhdissa on aloittain, mutta digitalisaation ulkopuolella olevia aloja ei taida enää olla. [Työterveyslaitoksen selvityksen \(2020\)](#) mukaan palkansaajista 93 prosenttia käyttää digitaalisia välineitä työssään ja pääosin kokemukset digivälineiden käytöstä työpaikoilla ovat melko myönteisiä. Vaikka olemme Suomessa tottuneita digiosaajia, selvityksessä arvioidaan, että kuitenkin vain noin puolella suomalaisista digitaidot ovat riittävällä tasolla työelämän kannalta. Pk-yritysten johdosta ja yrittäjistä joka toinen arvioi digitaalisen osaamisensa vähintään hyväksi, mutta ainoastaan hieman yli kolmanneksessa yrityksiä arvioitiin henkilöstön osaaminen hyväksi ([Suomen Yrittäjät, 2019](#)). Saman selvityksen mukaan suurimpia haasteita digitaalisen osaamisen kehittämiseen ovat ajan puute ja sopivan kehittämistavan

Ilmiönä digisyrjäytyminen -webinaarissa nousseet kysymykset ja vastaukset

löytäminen.

[Omien tutkimustemme](#) mukaan (Digi- ja väestötietovirasto: Digitaitoraportti 2022, Digituen löydettävyysskartoitus, 2023) työntekijät tunnistavat omalta kohdaltaan verrattain nopeasti tapahtuneen suuren muutoksen digitaalisessa työympäristössä ja monilla on omakohtaisia kokemuksia uusien digitaitojen opiskelusta työssä. Omien työssä tarvittavien digitaitojen riittävyys ja uusien taitojen oppimisen kuormittavuus koetaan eri tavoin riippuen uusien digiosaamistarpeiden määrästä ja laadusta, työympäristön osaamisen kehittämistä tukevasta kulttuurista sekä omista perusdigitaidoista ja oppimiskyvystä. Työpaikat vaikuttavat onnistuvan tukemaan työntekijää vaihtelevin tavoin uusien järjestelmien, laitteiden ja uusien työntekotapojen muuttuessa. Työikäiset, aivan kuten muutkin, oppivat eri tavoin ja eri tahtiin. Myös työpaikoilla uusien digitaitojen opetuksen yhteydessä tulisi tukea erilaisia tapoja oppia, jättää tilaa osaamattomuudelle, mahdollistaa turvallinen virheiden tekeminen ja kertaaminen sekä riittävä digituki työn ohessa ja varata riittävä aika uuden oppimiselle. Oppimistilanteet ja olosuhteet voivat pahimmassa tapauksessa estää uuden digitaidon oppimisen.